

Danmark er det mest drikkældige Land i Verden, hvilket undertiden høres udtalt her i Salen, er dog et stort Spring. Man maa nemlig tage den øvrige Spiritus med, og naar man gør det, kan Danmark efter Alkoholkongressens Beregninger og Udtalelser ikke komme højere i Rækken end til Nr. 4, maaske efter nogle Beregninger ikke højere end til Nr. 5 eller 6. Jeg indrømmer, at dette er en ganske fremkudt Plads, og jeg vil ønske og for den Sags Skyld ogsaa kæmpe for, at Danmark kan komme lavere ned, men ad andre Veje end den her foreslaaede. Jeg tror, at man særlig drikker Brændevin der, hvor Befolkningens Ernæring er slet, der, hvor Oplysningen staar lavt; der, hvor Menneskene overhovedet mærke mest af Livets Tryk, tror jeg, at Snapsen bliver en Ven, om end ganske sikkert en falsk Ven. Det maa ikke undre os, at dette er Tilfældet; thi de fattiges Nydelse er faa, og naar de saa endelig gribe efter falske Nydelse, ere vi næppe satte til Dommere derover. Det er saaledes, for at bruge et Billede, at i Samfundets Krambod, hvor der findes mangehaande gode og delikate Varer, naa de fattige Klasser kun til den nederste Hylde, hvor Brændevinsfadet har sin Plads, medens de højere Klasser ere i Stand til at forskaffe sig større Nydelse, for dem er det næppe at saa stor Værdi at beholde Snapsen, som det mange Gange er for de fattige Folk. Jeg maa indrømme, at der hersker falske Forestillinger om alt det, som Snapsen kan indeholde, men vi maa ganske anderledes kæmpe for de fattiges Opvejning, deres fysiske og moralske Vel, hvis vi endelig ville faa dem til at lære at forstaa, hvorledes man lever fornuftigt. Der til ere vi paa ingen mulig Maade naaede endnu, der er meget tilbage at naa. Der er megen Nød i vort Land, der er mange noplyste Kredse. Vi have kæmpet for en Skolelov og ikke evnet at faa den gennemført, uagtet enhver af os ved, hvilken Betydning for vort Land netop paa dette Omraade det vilde have, hvis man i Skolen f. Eks. kunde have faaet indført Undervisning om Alkoholen, men vi ere jo ikke en Gang naaede dertil, at vi have faaet vedtaget en Skolelov, der endogsaa er bleven betegnet som ret tarvelig. Naar i det hele taget de fattige fylde Statskassen, er man meget tilbøjelig til at tale om Moral, men naar de velhavende tømme den, taler man aldrig om Moral. Vi vide ogsaa, at der ikke er spinderlig megen Forskel paa de riges og de fattiges Drikkeri. Maaske er Forskellen i Reglen kun den, at de rige kunne løse deres Bjørn hjem i en Kæret,

medens den fattige maa trække den langs Gløstestenen. Ellers tror jeg, at de forskellige Klassers Moral maaske kan staa nogenlunde lige højt, eller, naar jeg skal udtale mig som Demokrat, jeg tror, at Forholdet altid har været saaledes og er i Døjeblikket saaledes, at Moralens egentlig bæres oppe af Folkets brede Lag. Der er ikke Grund til at tro, at Nutiden skulde være i Besiddelse af mindre moralsk Kraft end Fortiden. Fra vor Historie vide vi meget godt, at Drikkeriet har staaet i Flor hos vore Ledere, Statsledere og Lærere. Jeg skal ikke komme ind paa nogen historisk Fremstilling heraf, men blot ganske kort tillade mig at fremdrage enkelte Ting. Jeg kunde nævne, at en dansk Konge, Frederik II, efter Historikerens Sigende drak sig ihjel; jeg kunde ogsaa nævne Christian IV, der i England var bekendt for at være den tapreste Drikker, og jeg kan anføre en sjællandsk Biskop Hans Poulsen, der 1628 nævner, at 22 Præster og Degne i hans Stift pimpe. Jeg kunde endvidere nævne Drikkeviserne fra Arnhundredets Begyndelse, hvor man ligefrem lovpriiser Drikkeriet, skønt det jo ganske vist var Vinen, der er noget højere paa Straa end den simple Brændevin, thi, som Sæns Bagesen siger: Vorherre har skabt Vinen, men Janden, der vilde fuste ham i Haandværket, har skabt Brædevinen. Endvidere kunde jeg nævne, at man ogsaa i vor Tids politiske Foreninger har sat Drikkeriet i System. I konservative Foreninger, hvor man synger til Værelse for Vinen, har jeg fundet, at følgende Vers blev afslungne: „Under denne Tønde sover et forfuldt, fordrullent Svin,“ og andre lignende Drikkeviser, som man lader unge Mennesker afslunge til moralsk Opbyggelse og i klar Forstaaelse af, at Højre altid har været det Parti, der vælger om Moral. Og hvis vi endelig ville tage Nutiden med dens Zeberhast, dens intensive Arbejde, dens Kamp for Tilværelsen, med al den Sorg og Ulykke, der følger deraf, ja saa vide vi jo, at alt dette maa disponere mange Mennesker for at søge Tilflugt i Alkoholen, for at løse Sorgen og døve Trætheden for saaledes bedre at kunne holde ud. Jeg siger, at hvis Staten vil være med til at arbejde for at rejse Befolkningen moralsk, bør den være det paa den Maade, som jeg allerede har omtalt ved at skabe bedre Ernæring og bedre Oplysning, kort sagt ad de sociale Reformers Vej bidrage til, at Menneskene kunne komme til fysisk og aandeligt at leve et forsvarligt Liv. Men vil man nu se paa, hvad der hændes os i Toldreformforlaget, fremgaar det af en Opgivelse, det ærede Medlem for Højens (Wulff) har givet os,